

„Wilhelm Tell” ja kohtumine ajastu fenomeniga

Tiiu Levald

Gioachino Rossini ooperi „Guillaume Tell” kontsertettekanne 18. XII 2008 rahvus-ooperis Estonia.

Rossini (1792–1868) 1829. aastal esietendunud ooperit „Guillaume Tell” (prantsuskeelne variant) Paris Opéras võib pidada XIX sajandi prantsuse suure ooperi teerajajaks. Tema kaas-aegsed François Auber (1782–1871), Ludovic Halévy (1834–1908) ja Giacomo Meyerbeer (1791–1864) said siit kindlasti inspiratsiooni: ajaloolistesse keerdkäikudesse sattunud inimeste isikliku elu keerdkäigud ja nende vastandumine aadetega, rahvalikud koori- ja tantsustseenid, pompoossed ja glamuursed kuningakojad, ülikeerulised soolopartiid oma lugematul arvul kõrghelidega.

On huviväärne, et kõiki neid heliloojaid lummas üks ja seesama tenor – Adolphe Nourrit. Romantismiajastu üks olulisemaid persoone Ferenc Liszt on oma Fryderyk Chopini eluloos muu hulgas kirjeldanud ka seda lauljat sõnadega: „... suursugune artist, üheaegselt askeetlik ja kirglik. Ta on siiras, pühendunud katoliiklane ... ta pakub kunsti kõrge ja innuka respektiga, ta mõtleb selle üle, kõiges on mitmetine manifestatsioon, püha tabernaakel ... Ilu, mille vormis on Tõe hiilgus” (autori tõlge).

Nourrit jäi ilmselt viimaseks, kes laulis selle ooperi ühe peategelase Arnold Melcthali partii mitukümmend kõrget do-d falsetiga. Juba 1837. aastal tõi järgmine imetenor Gilbert-Louis Duprez kogu kõrgregistri laval kuuldavale rinnahäälele laulduna, nagu oleme harjunud kuulma ka meie oma ajastul. See sai paraku saatuslikuks Nourrit'le, kes küll üritas ümber õppida, ent lõpetas siiski elu enesetapuga.

„Guillaume Tell” kontsertesitus Estonia laval tõi suure tänutunde ja austuse tegijate, orkestri, koori ja solistide vastu. Dirigent Arvo Volmer ning kontsertmeisterid

Mario Zeffiri ja Arvo Volmer.

HARRI ROSPU

esimesest viimase helini, erakordse särava kõrgregister ja uskumatult täiuslik hingamis-tehnika, mis võimaldas tal luua pikki kantil-leaseid fraase.

Rääkides ettekande tervikust, ei saa maha vaikida vaimustust orkestrist. Iga kord, kui sellele kollektiivile antakse võimalus maa alt välja tulla, oleme saanud nautida pillimeeste kõrgtaset. Kuulasin oma emotsioonide kontrollimiseks kümne aasta tagust salvestust La Scala teatri etendusel (dirigent Riccardo Muti) see oli ilmselt sama tuntuks ja rõõmsaks

püüdnud Arvo Volmer kuulajaid jahmatada ülikirete tempodega väga tuntuks mängitud avamängus. Kuigi Estonia koor on vahest kolmandiku, kui mitte poole võrra väiksem kui La Scalas, kandusid kooristseenid saali meeldivas balansis. Eks paiknemine lavasügavuses annab kõlaühtlusele ka privileege, igatahes ei kummitanud enam üksikute hääle väljakostmine. Koor pidi distantsilt olema aga väga terane dirigendi tempomuutuste jälgimisel.

Järgmise rahulolu hetke pakkusid ansamb-

juurde – meie laval kõlasid samaväärsed maailmahääled täies professionaalsuses ja visuaalses plaanis pakkus mõnigi tegelane palju esteetilisemat vaatepilti. Lummavaks kujunesid Zeffiri ja Kuremi duett metsastseenis ning muidugi Arnoldi viimane, lausa kaelamurdevaaria! Kahjuks oli mitu rolli jäänud kupüüride tõttu üliepisoodiliseks, ometi näitas **Oliver Kuusik** taas, et teda ootab vähemasti Rossini-lauljana ilmselt ees suur tulevik. Hästi kõlasid **Priit Volmeri, Mart Lauri ja René Soomi** fraa-

Gioachino Rossini ooperi „Guillaume Tell” kontsertettekannet 18. XII 2008 rahvusoperis Estonia.

Rossini (1792–1868) 1829. aastal esietendunud ooperit „Guillaume Tell” (prantsuskeelne variant) Paris Opéras võib pidada XIX sajandi prantsuse suure ooperi teerajajaks. Tema kaasaegsed François Auber (1782–1871), Ludovic Halévy (1834–1908) ja Giacomo Meyerbeer (1791–1864) said siit kindlasti inspiratsiooni: ajaloolistesse keerdkäikudesse sattunud inimeste isikliku elu keerdkäigud ja nende vastandumine aadetega, rahvalikud koori- ja tantsustseenid, pompoossed ja glamuursed kuningakojad, ülikeerulised soolopartiid oma lugematul arvul kõrghelidega.

On huviväärne, et kõiki neid heliloojaid lummas üks ja seesama tenor – Adolphe Nourrit. Romantismiajastu üks olulisemaid persoone Ferenc Liszt on oma Fryderyk Chopini eluloos muu hulgas kirjeldanud ka seda lauljat sõnadega: „... suursugune artist, üheaegselt askeetlik ja kirglik. Ta on siiras, pühendunud katoliiklane ... ta pakub kunsti kõrge ja innuka respektiga, ta mõtleb selle üle, kõiges on mitmetine manifestatsioon, püha tabernaakel ... Ilu, mille vormis on Tõe hiilgus” (autori tõlge).

Nourrit jäi ilmselt viimaseks, kes laulis selle ooperi ühe peategelase Arnold Melcthali partii mitukümmend kõrget do-d falsetiga. Juba 1837. aastal tõi järgmine imetenor Gilbert-Louis Duprez kogu kõrgregistri laval kuuldavale rinnahäälele laulduna, nagu oleme harjunud kuulma ka meie oma ajastul. See sai paraku saatuslikuks Nourrit'le, kes küll üritas ümber õppida, ent lõpetas siiski elu enesetapuga.

„Guillaume Tell” kontsertesitus Estonia laval tõi suure tänutunde ja austuse tegijate, orkestri, koori ja solistide vastu. Dirigent **Arvo Volmer** ning kontsertmeisterid **Ivo Sillamaa** ja **Ralf Taal** on ilmselt andnud parima, et kogu rahvusoperi ansambel oleks vääriline seisma kõrvuti sellise tänase päeva imega, nagu seda on Rossini interpreteerimisel **Mario Zeffiri** (Kreeka). Tenoriga, kelles on kokku saanud looduslikult ülirikka diapasooni ja kõlaintensiivsusega hääli ning kõik kahe eelmeenutatud tenori omadused: pühendumus, austus teose vastu (laulis peast!), rollisolek

Mario Zeffiri ja Arvo Volmer.

HARRI ROSPU

esimesest viimase helini, erakordse särava kõrgregister ja uskumatult täiuslik hingamistehnika, mis võimaldas tal luua pikki kantileenseid fraase.

Rääkides ettekande tervikust, ei saa maha vaikida vaimustust orkestrist. Iga kord, kui sellele kollektiivile antakse võimalus maa alt välja tulla, oleme saanud nautida pillimeeste kõrgtasest. Kuulasin oma emotsioonide kontrollimiseks kümne aasta tagust salvestust La Scala teatri etenduselt (dirigent Riccardo Muti), see oli küll hoopis teiste kupüüridega ja itaaliakeelse variandi esitus. Seal lähtus kontseptuaalne rõhuasetus peategelasest – kangelane oli Guglielmo Tell, sest teatril oli võtta suurepärase bariton Giorgio Zancanaro, äärmiselt imposantse ja reljeefse väljenduslaadiga laulja. Ometi imponeerisid mulle tunduvalt enam elusa ettekande kõlavärv, alates tšellode ansamblist avamängus kuni metsasarvede säravate kutsungiteni. Ka ei

püüdnud Arvo Volmer kuulajaid jahmatada ülikiirete tempodega väga tuntuks mängitud avamängus. Kuigi Estonia koor on vahest kolmandiku, kui mitte poole võrra väiksem kui La Scalas, kandusid kooristseenid saali meeldivas balansis. Eks paiknemine lavasügavuses annab kõlaühtlusele ka privileege, igatahes ei kummitanud enam üksikute häälte väljakostmine. Koor pidi distantsilt olema aga väga terane dirigendi tempomuutuste jälgimisel.

Järgmise rahulolu hetke pakkusid ansamblid, kus musitseerisid **Helen Lokuta**, **Angelika Mikk**, **Rauno Elp** ja **Leonid Savitski**. Võrratult kaunis oli Elbi Wilhelm Tell'i aaria duetis tšellologa (**Henri-David Varema**). Ilmselt üllatas paljusid maailmalavadel palju kõlanud imeline Mathilde aaria (II vaatus) **Nadia Kuremi** perfektses esituses. Siin oli hääle ja fraasi ilu ning stiili sobilik tundelisus, ülitäpsed ja mõtestatud fileerimised. Pean veel kord pöörduma eespool jutuks olnud La Scala etenduse salvestuse

juurde – meie laval kõlasid samaväärsed maailmahääled täies professionaalsuses ja visuaalses plaanis pakkus mõnigi tegelane palju esteetilisemat vaatepilti. Lummavaks kujunesid Zeffiri ja Kuremi duett metsastseenis ning muidugi Arnoldi viimane, lausa kaelamurdev aaria! Kahjuks oli mitu rolli jäänud kupüüride tõttu üliepisoodiliseks, ometi näitas **Oliver Kuusik** taas, et teda ootab vähemasti Rossini-lauljana ilmselt ees suur tulevik. Hästi kõlasid **Priit Volmeri**, **Mart Lauri** ja **René Soomi** fraasid. Eriti viimasel paistab olevat dramaatilises plaanis veel päris palju tagavaraks.

Kindlasti oli tehtud suur töö prantsuskeelse laulmise õnnestumiseks (konsultant **Lauri Leesi**), kuid paneksin kõigile noortele lauljatele südamele: taotlege samasugust elegantset üleolekut prantsuse nasaalidest, nagu seda teostas Zeffiri. Tänapäeval ei ava see mitte üksi teatrite uksi, vaid tagab ka kindla koha konkurentsis.